

Årsrevisionsprotokollat

DR

REVISIONSPROTOKOLLAT

**Revisionsprotokollat af 26. april 2005
vedrørende årsrapporten for 2004**

Rigsrevisionen

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Indledning	247
II. Konklusion på den udførte revision	247
III. Revisionen af årsrapporten mv	247
IV. Særlige forhold	248
V. Kommentarer til udvalgte områder	253
VI. Rigsrevisionens erklæringer mv	257
VII. Ledelsens regnskabserklæringer mv	257
VIII. Rigsrevisionens indhentelse af oplysninger	259

Revisionsprotokollat for 2004

I. Indledning

1. Rigsrevisionen har afsluttet revisionen af den af ledelsen aflagte årsrapport for DR for 2004. Årsrapporten, der behandles på bestyrelsesmødet den 26. april 2004, udviser et underskud på 8,6 mio. kr. og en egenkapital på 1 232,8 mio. kr.

DR har valgt ikke at aflægge koncernregnskab for 2004, da det er ledelsens vurdering, at DR's investeringer i associerede virksomheder og tilknyttede virksomheder er uvæsentlige i forhold til DR's øvrige aktiviteter.

Rigsrevisionen er enig i ledelsens vurdering.

2. I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed (lovbekendtgørelse nr. 506 af 10. juni 2004) samt DR's vedtægter (Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 350 af 14. maj 2003) fastsættes bl. a. de nærmere regler for DR's bestyrelse, budget og årsrapport samt public service-redegørelse. Ifølge vedtægterne skal årsrapporten udarbejdes efter årsregnskabslovens principper, og bestyrelsen skal forelægge den reviderede årsrapport bilagt revisionens bemærkninger for kulturministeren inden 1. juli.

3. Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse samt samarbejde med intern revision henvises til Rigsrevisionens protokollat af 22. april 2003, s. 218-220. Rigsrevisionens aftale med DR om intern revision er forlænget, så aftalen dækker til og med regnskabsafslutningen for 2005. DR's nuværende aftale med Ernst & Young udløber ved afslutningen af revisionen for 2004.

DR har haft intern revision for regnskabsårene 2005 og 2006 i udbud og har igen valgt Ernst & Young til at varetage opgaven som intern revision.

II. Konklusion på den udførte revision

4. Revisionen af årsrapporten har ikke givet anledning til bemærkninger af betydning for regnskabsaflæggelsen.

Såfremt bestyrelsen godkender årsrapporten i dens nuværende form, og der ikke under bestyrelsens behandling og vedtagelse af regnskabet fremkommer yderligere væsentlige oplysninger, vil Rigsrevisionen forsyne regnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

III. Revisionen af årsrapporten mv.

5. Rigsrevisionens revision er udført under hensyn til og på baggrund af den revision, som den interne revision har udført i overensstemmelse med deres aftale med DR og § 9-aftalen.

Rigsrevisionen har bl.a. afholdt møder med DR's interne revision, hvorunder den interne revisions planer og resultatet af den udførte revision er drøftet. Rigsrevisionen har endvidere gennemgået den interne revisions revisionsrapporter, -protokollat og udvalgte arbejdsrapporter mv. samt foretaget supplerende revisionshandlinger med henblik på at efterprøve de fremdragne konklusioner.

Herudover har Rigsrevisionen foretaget gennemgang af forretningsgange og interne kontroller i forbindelse med revision i årets løb samt analytisk revision af regnskabsposterne suppleret med substansrevision med henblik på at vurdere DR's regnskabsførelse som grundlag for udarbejdelsen af årsrapporten.

6. DR's procedurer i forbindelse med regnskabsaflæggelsen er på et tilfredsstillende niveau. Rigsrevisionen har bl.a. anbefalet, at DR styrker arbejdet med at højne den generelle datadisciplin, og at DR tydeliggør beregning/kontrol af satser for henholdsvis indirekte produktionsomkostninger og overheads vedrørende anden virksomhed.

DR har oplyst, at der vil ske en styrkelse af den generelle datadisciplin, bl.a. i form af undervisning af medarbejdere, som enten konterer eller godkender.

IV. Særlige forhold

DR BYEN i Ørestad

7. Revisionen af DR's projekt i Ørestad har omfattet byggeprojektet og teknologiprojektet med særlig fokus på styring, dokumentering og opfølgning af såvel økonomiske som byggetekniske forhold.

Formålet med projektrevisionen er at vurdere, om regnskabsaflæggelsen for projekterne er retvisende, om forretningsgangene og interne kontroller er betryggende, samt om den økonomiske og tidsmæssige styring af projekterne er tilfredsstillende.

8. Rigsrevisionen har i april 2005 afgivet et notat til statsrevisorerne om DR's byggeri i Ørestad. Notatet omhandler bl.a. status og udvikling af regnskab, budget og finansiering sammenholdt med byggeriets faktiske udførelse og betingelserne i Akt 251 2/9 1999.

9. Rigsrevisionen har gennemgået delregnskaberne for byggeprojektet og teknologiprojektet. Revisionen har bl.a. omfattet stikprøvevis bilagsgennemgang og kontrol af afstemninger. Derudover er der foretaget en gennemgang af forretningsgangene og interne kontroller for såvel den økonomiske, tidsmæssige og bygningstekniske styring af byggeprojektet samt gennemgang af forretningsgangene for den økonomiske styring af teknologiprojektet.

10. Revisionen har herudover omfattet en gennemgang af projektdirektørens halvårsrapport 2004, DR BYENs konsoliderede anlægsbudget og hovedtidsplan fra 22. oktober 2004 samt de månedlige rapporter, som beskriver bygge- og teknologiprojektets udvikling.

DR har i det reviderede byggebudget fra oktober 2004 udvidet byggesummen med 300 mio. kr. til 3 300 mio. kr. i 1999-priser. Udvidelsen kan relateres til budgetoverskridelser vedrørende bl.a. rådgivningshonorarer og entreprisarbejder på 130-140 mio. kr. samt

udgifter i relation til afklaring af grænsefladerne mellem byggeri, teknologiprojektet, driften og andre anlægsinvesteringer på ca. 150 mio. kr.

Rigsrevisionen har konstateret, at de budgetterede rådgivningshonorarer er steget med ca. 100 mio. kr. fra oktober 2003 til oktober 2004, svarende til 21 %, hvilket er usædvanligt på dette stadi i byggeriet. Stigningen kan i et vist omfang henføres til omprojekteringer som følge af brugerønsker fra DR's basisorganisation. Der har herudover været problemer med overholdelse af de økonomiske rammer og tidsplan under projekteringen af segment 4. Dette medførte i december 2003, at den danske del af ingeniørrådgivningen blev udskilt fra totalrådgiverkontrakten. Efterfølgende har ingeniørrådgivningen vedrørende segment 4 vist sig at være mere omfattende end forventet, hvilket har medført, at den økonomiske ramme blev overskredet i væsentligt omfang.

Budgetoverskridelserne for entreprisarbejderne er udtryk for, dels at de indgåede entrepriscontrakter har været højere end DR's udbudte targetpriser, dels at der har været et merforbrug i mængder af materialer og timer mv. i projektforslagene, som danner basis for udbudsmaterialet, og dels at der har været uforudsigelige udgifter som fx yderligere fundamentering og armering i segment 4. Rigsrevisionen har også konstateret, at DR ikke har været i stand til at fastlægge targetpriserne med tilstrækkelig sikkerhed som følge af, at udbud er foretaget i såkaldt tidligt udbud. Årsagen hertil er, at den efterfølgende detailprojektering har vist, at arbejdets omfang er større end hidtil antaget og dermed, at targetprisen er sat for lavt. Dertil kommer, at tilbuddenes projektoptimeringsforslag og besparelser ikke har kunnet gennemføres i tilstrækkeligt omfang, bl.a. af hensyn til DR BY-ENs fremtidige drifts- og vedligeholdelsesudgifter.

Endvidere blev effekten af en handlingsplan fra januar 2004 med besparelser på 108 mio. kr. kun på 29 mio. kr., da det efterfølgende blev vurderet, at en stor del af disse besparelser ville have alvorlige konsekvenser for byggeriets funktionalitet og arkitektur.

DR har i relation til afklaringen af grænsefladerne besluttet, at produktionsudstyr, scenografisk udstyr og udgifter til produktionsteknologi for ca. 150 mio. kr., som er mur- og nagelfast, skal indgå som en del af byggesummen og finansieres ved aktstykkebevilling. Øvrige udgifter til teknologiprojektet, andre anlæg, drift og flytning mv. finansieres over driftsbudgettet. Endvidere har DR besluttet at købe optionsgrunden til bl.a. parkering, som finansieres ved lån inden for 4 % af de samlede indtægter.

Rigsrevisionens kan konstatere, at DR's projektledelse ikke i tilstrækkeligt omfang har kunnet fastholde byggebudgettet på 3,0 mia. kr. i 1999-priser, selv om DR's projektledelse har sat mange tiltag i værk for at overholde budgettet. Årsagen hertil er dels udefrakommende årsager, som fx ekstra fundamentering og armering i segment 4, dels brugerønsker fra DR's basisorganisation, dels afklaring af grænseflader mellem byggeri, teknologiprojektet og driften mv.

11. DR har i sommeren 2004 i forbindelse med den forestående budgetrevision ændret princip med hensyn til indeksering af byggeudgifterne. Ændringen indebærer, at tyngdepunktet flytter fra ca. 6 måneder efter kontraktindgåelse til 2/3 af perioden for det økonomiske afløb for segmentet efter kontraktindgåelse. Dette betyder bl.a., at der anvendes et højere indeks til omregning af de afholdte udgifter i løbende priser til faste priser, og at de

løbende udgifter udgør et lavere beløb i 1999-priser, end de ville have gjort efter det hidtidige princip.

DR har oplyst, at årsagen til den ændrede praksis er at få mere overensstemmelse mellem det faktiske forløb og budget

Rigsrevisionen har under de tidligere års revisioner konstateret, at DR's tidligere praksis med omregningen fra løbende til faste priser har været inden for rammerne af praksis for statsligt byggeri.

12. På grundlag af den udførte projektrevision er det Rigsrevisionens samlede vurdering:

- At regnskabsafklæggelsen, som omfatter både en del af den samlede årsrapport og det separate byggeregnskab for disponerede og afholdte udgifter, der indgår i projektdirektørens rapporter, er retvisende.
- At de etablerede forretningsgange og interne kontroller er tilfredsstillende
- At DR har tilrettelagt og gennemfører styringen af byggetekniske forhold i byggeriet hensigtsmæssigt.
- At DR har tilrettelagt styringen af såvel tid som økonomi for både byggeprojektet og teknologiprojektet hensigtsmæssigt. DR har fulgt byggeriet løbende, men det har ikke været tilstrækkeligt til at kunne fastholde byggebudgettet på 3,0 mia. kr. i 1999-priser, selv om DR's projektledelse har sat mange tiltag i værk for at overholde budgettet.

Rigsrevisionen vil anbefale, at DR afklarer med Kulturministeriet, om metoden for indeksering af byggesummen er i overensstemmelse med grundlaget for byggeriet i Ørestad.

Finansiering af DR BYEN i Ørestad

13. Rigsrevisionens gennemgang af finansiering af DR's projekt i Ørestad har til formål at vurdere om byggeri i Ørestad bliver finansieret i overensstemmelse med Akt 251 2/9 1999.

14. Til brug for denne vurdering er de afholdte udgifter i projektregnskabet sammenholdt med finansieringen (låneoptagelsen) i tabel 1. I opgørelsen er der set bort fra afkastet fra låneoptagelsen og obligationer.

Tabel 1. Likviditetsvirkning i løbende priser ekskl. renter

	1. januar 2004	Årets bevægelser	31. december 2004
	— Mio. kr. —		
Projektrekskab	1.253,6	989,6	2.243,2
+ Efterposter (periodiseringsposter) ¹⁾	0,0	87,6	87,6
Afholdte udgifter	1.253,6	1.077,2	2.330,8
Låneoptagelse inkl. kursreguleringer mv.	1.491,1	990,8	2.481,9
+ Obligationer	+531,8	+512,8	+1.044,6
+ Frigivelse af salgssum TV-Byen og Radiohuset	390,0	330,0	720,0
Finansiering	1.349,3	808,0	2.157,3
Netto likviditetstræk	+95,7	269,2	173,5
¹⁾ Periodiseringsposter er fakturaer med datering i regnskabsåret, men hvor DR's projektledelse først har godkendt ydelsen, som leveret i nyt regnskabsår.			

Af tabel 1 fremgår det, at DR ultimo 2004 har et træk på likviditeten fra driften på 173,5 mio. kr. og samtidig har 1.044,6 mio. kr. fra lånerammen placeret i obligationer.

Forskellen mellem obligationsbeholdningen på 1.044,6 mio. kr. og likviditetstrækket på 173,5 mio. kr. udgør 871,1 mio. kr. i løbende priser. Dette beløb har DR til rådighed til finansiering af det resterende byggeri inden for de angivne rammer i Akt 251 2/9 1999, såfremt DR ikke får en udvidelse af lånerammen. Statsgarantien på 2,3 mia. kr. i 1999-priser er næsten fuldt udnyttet ved låneoptagelsen i 2004.

15. I årsrapporten for 2004 er såvel obligationer som optagne lån indregnet i overensstemmelse med de principper, som er beskrevet under anvendt regnskabspraksis.

DR's låneoptagelse er sket i overensstemmelse med aftalen mellem Finansministeriet og Nationalbanken om retningslinjerne for statsgaranterede enheders låneoptagelse. Dette medfører, at lån optaget i fremmed valuta er swappet til enten danske kroner eller euro. DR's behandling af de finansielle instrumenter er i overensstemmelse med gældende regnskabsvejledninger.

DR har opnået en forrentning af obligationsbeholdningen i 2004 på 28,6 mio. kr. inkl. realiserede kurstab, svarende til en effektiv forrentning på omkring 3,6 % p.a.

Årets omkostninger ved låneoptagelsen udgør 47,9 mio. kr. inkl. kursreguleringer, som er ført over resultatopgørelsen, svarende til en effektiv lånerente på omkring 2,4 % p.a.

Herudover skal Rigsrevisionen henvise til intern revisions gennemgang af obligationer (værdipapirer) i intern revisions revisionsprotokollat, afsnit 5.6.1, s. 263, og låneoptagelse (gæld til kreditinstitutter), afsnit 5.9.2, s. 267-268.

Rigsrevisionen kan tilslutte sig den valgte regnskabsmæssige behandling og præsentation i årsrapporten. Rigsrevisionen kan tilslutte sig den af ledelsen foretagne værdiansættelse pr. 31. december 2004 af værdipapirer og gæld til kreditinstitutter, som sker i overensstemmelse med DR's regnskabspraksis.

16. Ifølge de gældende bestemmelser for pristalsregulering af DR's låneramme bliver alene den uudnyttede del af lånerammen pristalsreguleret. Da DR tidligt i byggefasen har

udnyttet store dele af lånerammen, medfører dette, at afholdte udgifter til byggeriet i løbende priser efter låneoptagelsen ikke matcher til de optagede lån. Der kan derfor efter Rigsrevisionens opfattelse opstå en risiko for, at afholdelsen af den sidste del af byggeudgifterne i løbende priser ikke kan finansieres inden for den garanterede låneramme med mindre, afkastet fra placeringen af overskudslikviditeten kan opveje den manglende pristalsregulering. Rigsrevisionen finder derfor, at DR fortsat bør have stort ledelsesmæssigt fokus på likviditeten.

Akt 251 2/9 1999

17. Rigsrevisionen har vurderet, om forudsætningerne for statsgarantien, som er givet i Akt 251 2/9 1999 om DR's byggeri i Ørestad, er overholdt. Forudsætningerne er, at en flytning til Ørestad ikke isoleret set vil betyde en stigning i licensen eller anden offentlig finansiering af DR, samt at det ikke må gå ud over den daværende programaktivitet.

18. Licensen fastsættes i aktstykker. Aktstykkerne omhandler såvel afgiften (licensen) pr. halvår samt fordelingen af de opkrævede licensmidler mellem DR, TV 2, TV 2-regioner og Kulturministeriet.

Rigsrevisionens gennemgang af medieforligene for 1997-2000, 2001-2004 og 2003-2006 samt de dertilhørende akter har vist, at licensstigninger kan relateres til generelle prisstigninger samt øremærkning af licensmidler til digitalisering af radio og tv.

19. DR's programaktivitet, målt i timer er steget over perioden, som det fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Programaktivitet

	1999	2003	2004
	— Timer —		
Tv's sendetimer i alt	7.540	10.308	10.455
Tv's førstegangsendelser	4.678	4.845	5.144
- heraf egenproducerede programmer	2.701	2.832	3.242
Radiosendetimer, analog ekskl. kortbølge	47.870	55.118	54.463
- heraf nyproduktioner	34.781	43.960	44.218

DR er ophørt med at sende udsendelser over kortbølge fra 1. januar 2004 i henhold til aftale med Kulturministeriet. Programaktiviteten for 1999 og 2003 er reduceret med antallet af sendetimer over kortbølge.

20. DR har i rapporteringen til Kulturministeriet i december 2004 redegjort for de nævnte forhold, baseret på projektdirektørens gennemgang af forudsætninger, budget og tidsplan for byggeprojektet og teknologiprojektet.

21. På det foreliggende grundlag er det Rigsrevisionens vurdering, at forudsætningerne i Akt 251 2/9 1999 er overholdt, da der ikke er sket stigning i licensen på grund af flytningen til Ørestad, ligesom der har været en stigning i programaktiviteten målt i sendte timer.